

LIGA LESNÍ MOUDROSTI

Jak pracovat s knihou
SVITEK BŘEZOVÉ KŮRY
Výchova v duchu woodcraftu

Obsah

Předmluva – woodcraft a jeho uplatnění ve výchově dětí a mládeže	7
Cestou lesní moudrosti – jak smysluplně prožít volný čas	9
Držet orlí pero	9
Co to je lesní moudrost	10
Jak funguje systém symbolických orlích per – Stoupání na horu	12
Výchova v přírodě.	16
Samospráva s vedením dospělých.	17
Každý věk si žádá své	18
Kde lze woodcrafterskou výchovu použít	21
Školní kroužky, družiny nebo školy v přírodě.	23
Lesní mateřské školky a lesní kluby pro malé děti	25
Společenství rodin	26
Práce s dětmi a mládeží vyžadující zvláštní přístup	27
Jak začít pracovat se Svitkem březové kůry	29
Jak činy plnit.	29
Jak činy hodnotit	30
Jak orlí pera a tituly uznávat	30
Woodcrafterský rok.	33
Woodcraft pro další století.	40
Literatura	42
Literatura využitelná pro woodcrafterskou činnost	42
Použitá literatura	43

Předmluva – woodcraft a jeho uplatnění ve výchově dětí a mládeže

Zde se dočtete, o čem příručka je, komu je určena a také jak třeba právě vás může inspirovat.

Držíte v ruce knížku, která popisuje základní principy výchovy v duchu woodcraftu – lesní moudrosti. Woodcraft je výchovné hnutí, které klade důraz na výchovu člověka prostřednictvím vlastních bohatých prožitků při pobytu v přírodě. Staví na sdílení svých zkušeností a znalostí s dalšími lidmi a na dobrovolné práci pro dobro kolektivu. Woodcraft má za cíl upevňovat v každém z nás smysl pro pravdu, čest, odvahu a toleranci, woodcraft vede člověka k lidství.

Jedním ze základních pilířů woodcrafterské výchovy je celoživotní všestranný rozvoj na těle i na duchu. Náměty pro tento rozvoj jsou sestaveny do knihy *Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství*. Jedná se o soubor více než 1000 zkušek neboli činů z téměř stovky nejrůznějších oborů lidské činnosti, které mohou být náplní celoročních aktivit rozvíjejících zdravý životní styl, tělesnou zdatnost, přírodovědné a kulturně-historické znalosti, rukodělnou a duševní tvořivost a mnohé další. Plnění činů rozvíjí všestrannost, nejedná se o úzce zaměřenou učenost či dovednost, ale o souhrn různých dobrých vlastností, jako je vytrvalost, pečlivost, trpělivost, radost ze získávání nových vědomostí, ochota pomáhat ostatním. Cílem plnění těchto činů není porazit ostatní, ale rozvíjet sám sebe.

Woodcraft je typický uceleným přístupem k celoživotní práci na sobě samém, zohledňuje schopnosti a zájmy různých věkových kategorií. *Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství* je určen pro děti a mládež ve věku přibližně od 14 let, ale čerpají z ní inspiraci i mnozí dospělí lidé až do pokročilého věku. Vedle něj existují i další odpovídající knihy pro mladší děti, a to již od čtyř let.

Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství je určen primárně dětským a mládežnickým skupinám, které se zaměřují na aktivní využívání volného času a zájmové a neformální vzdělávání (woodcrafterské kmeny, skautské, tábornické a podobné oddíly). Tyto skupiny, které obvykle pod hlavičkou různých nestátních neziskových organizací provozují celoroční činnost, vytvářejí specifické sociální prostředí, které může významnou měrou působit na životní postoje a charakter jejich členů. V určitém věku je vliv kolektivu vrstevníků důležitější než vliv rodičů nebo školy. Z toho důvodu je vhodné, aby se vedoucí těchto skupin nesoustředili pouze na rychlé zabavení členů a hraní her, ale aby sledovali

---

určitý výchovný cíl přiměřený danému věku. Hry a další činnosti skupiny by měly sloužit nejenom pro zábavu a vybití energie (což je také potřeba), ale i k osvojení nejrůznějších znalostí a dovedností. Woodcraft klade velký důraz na táboření a pobyt v přírodě, což poskytuje široké pole možností pro provádění vzdělávacích aktivit přímo v terénu a uplatnění nejrůznějších zážitkových programů vyžadujících týmovou spolupráci.

Woodcrafterský systém využívá přirozené touhy dětí po ocenění. Děti touží po uznání svého místa ve skupině vrstevníků, po respektu a uznání ostatních; to může být účinným hnacím motorem pro další dobrovolný osobnostní růst. Veřejné ocenění významně působí na sebevědomí dítěte a ovlivňuje tak mnohdy jeho chování i v dalším životě. Woodcraft nabízí velmi široký okruh možností, v jakém oboru se posunout někam dál, a tato volba je čistě individuálním rozhodnutím. Každý se může zdokonalit v oblasti, která je mu nejbližší. Vzájemné uznání odlišných schopností různých jednotlivců je důležitým vzorcem chování pro celý budoucí život.

Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství je díky velmi pestré nabídce činnosti použitelný i ve skupinách, v nichž jsou zapojené děti a mládež se speciálními vzdělávacími potřebami, například z hlediska sociálního nebo zdravotního znevýhodnění. Děti, které se například ze zdravotních důvodů nemohou zapojit do činností rozvíjejících tělesnou zdatnost, mohou ostatní významně překonat v oblastech rukodělné či duševní tvořivosti a přitom z hlediska woodcrafterských měřítek dosáhnout vyššího ocenění než děti zcela zdravé.

Činnosti nabízené ve *Svítku březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství* jsou praktickým vodítkem pro plánování aktivního programu skupiny či jednotlivce, je však třeba mít na paměti, že jsou pouze prostředkem pro dosažení výchovných cílů.

Základním cílem woodcraftu je vychovat čestného vzdělaného člověka, který umí nést odpovědnost za své jednání, uznává a dodržuje pevné morální zásady a je prospěšný svému okolí. Pevné morální zásady shrnuje tzv. woodcrafterský zákon, který představuje základní mravní kodex platný obecně v naší západoevropské kultuře.

Systém plnění činů je pouze jednou částí současného woodcraftu. K woodcraftu patří i dodržování woodcrafterského zákona, stylové táboření po vzoru přírodních národů, nenápadný pobyt v přírodě, specifické kmenové zvyky i malebné prostředky, a zejména společenství čestných, vzdělaných, romanticky založených lidí, pro které je woodcraft celoživotní cestou. Lidí, kteří „kopou studnu, ze které mohou pít i jiní“.

Cestou lesní moudrosti – jak smysluplně prožít volný čas

Zde se dočtete, jak lze trávit volný čas nejen jeho „trávením“, ale i naplňováním. Najdete tu filozofii a fungování systému orlích per. A začneme u indiánů...

DRŽET ORLÍ PERO

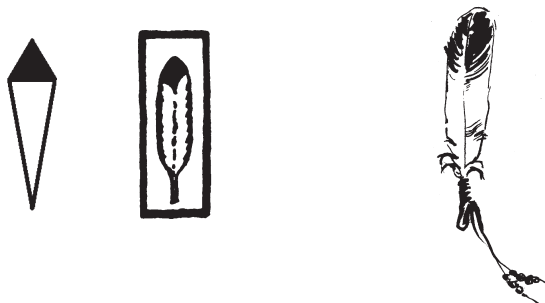
Drželi už jste v ruce orlí pero? Úplně cítíte sílu tvora, který dokáže létat tak vysoko, kam se člověk bez letadel nedostane. Indiáni z Plání věřili, že tahle schopnost jim dává možnost přiblížit se k Velkému duchu a přenést tam své modlitby. Proto orlí pera používali jako symbol síly při obřadech nebo na slavných péro-vých čelenkách. Na nich každé pero představovalo jeden statečný skutek.

Proč by děti i dospělí nemohli dostávat symbolická orlí pera za své skutky, při kterých něco dokáží? Mnohdy i překonají sami sebe?

Taková orlí pera by si mohli upevňovat na červený pruh flauše – na šerpu – místo čelenky. Taková šerpa by se nosila při slavnostních příležitostech a byla by vzorem pro ostatní.

Orlím perem by byli oceněni všichni, kdo by dosáhli určitého skutku. A sami by si mohli rozhodnout, do čeho se chtějí pustit. Ale co kdyby si někdo vybíral jen věci, které umí dobře? To by se přece nikam neposouval. Za určitý počet orlích per by děti i dospělí získávali titul – šlechtický titul lesní moudrosti. A na takový titul je třeba mít orlí pera z různých oblastí. Tak bude zaručeno, že se člověk bude vyvíjet rovnoměrně k celistvé osobnosti.

S takovými symbolickými orlími pery jako nástroji osobního rozvoje má dlouhodobou a dobrou zkušenost hnutí lesní moudrosti.

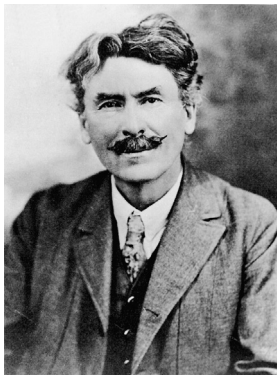

CO TO JE LESNÍ MOUDROST

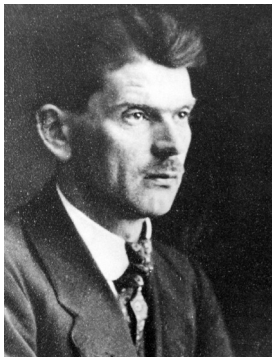
Lesní moudrost – neboli woodcraft – je výchovné hnutí, které vede člověka k tomu, aby se v sepětí s přírodou rozvíjel na těle i na duchu snažil se dosáhnout vysoké morální úrovně.

Lesní moudrost před nedávnem oslavila sto let svého trvání. V roce 1903 vydal Ernest Thompson Seton první návod popisující prvky výchovné metody woodcraftu. Tento americký malíř, přírodovědec a pedagog inspiroval též zakladatele skautského hnutí Roberta Baden-Powella. Obě hnutí mají od počátku mnoho společného a také něco málo rozdílného.

Když byl E. T. Seton požádán, aby v jedné větě řekl, co je woodcraft, odpověděl: „Woodcraft je způsob, jak vytvořit člověka s modrou oblohou nad hlavou. Znamená to něco v přírodě dělat, o něčem přemýšlet, z něčeho se těšit, něco si pamatovat, ale stále mít na mysli, že ne učenost, ale pravé lidství je nejvyšším účelem výchovy.“

Ernest Thompson Seton

Miloš Seifert

V našich zemích vznikla woodcrafterská organizace poměrně záhy (1913) a s typickými dějinnými přerušeními trvá dodnes jako Liga lesní moudrosti (LLM). Zakladatelem lesní moudrosti v českých zemích byl středoškolský profesor přírodopisu Miloš Seifert, který jako první zpřístupnil českému čtenáři Setonovy knihy v překladech, a který pro anglické slovo „woodcraft“ vytvořil český ekvivalent „lesní moudrost“. Současná Liga lesní moudrosti sdružuje dětské a mládežnické kmeny, stejně jako kmeny rodin s malými dětmi, kmeny dospělých a jednotlivce. Dětské a mládežnické woodcrafterské kmeny jsou skupiny dětí/mládeže pod vedením dospělého náčelníka, mohou se skládat i z menších rodů, podobně jako jsou tábornické či skautské oddíly rozděleny do družin. Přehled o činnosti organizace lze velmi dobře získat na webových stránkách LLM, v časopise Woodcraft nebo v knize Kmenové zřízení. Woodcrafterská činnost zahrnuje širokou škálu aktivit od pobytu v přírodě na vandrech, přes táboření (v indiánských týpí, zálesáckých šeltrech, pravěkých zubřících), přes akce ve městě, až po občanskou angažovanost.

Jako každé hnutí snažící se o výchovu člověka má i lesní moudrost morální pravidla, kterými se snaží řídit. Říkáme jim woodcrafterský zákon. Ten zahrnuje čtyři oblasti – Krásu, Pravdu, Sílu a Lásku, které by se měly snoubit v každém z nás. Symbolicky se znázorňuje starou indiánskou kresbou, která představuje ústřední oheň, z něhož vycházejí čtyři světla vždy se třemi paprsky. Označuje se též jako zákon čtyřnásobného ohně. Symbolizuje skutečnost, že člověk by měl být všestranný, měl by mít v sobě z každého světla kousek. Kromě morálních zásad vyjadřuje woodcrafterský zákon i vztah k sobě samému a k přesahu.

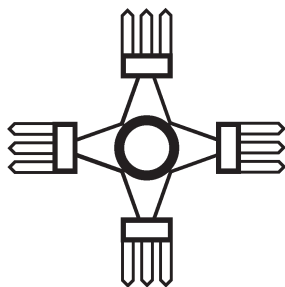

SVĚTLO PRAVDY

mluv pravdu,
hraj čistě podle pravidel,
buď pokorný;

SVĚTLO KRÁSY

buď čistý,
buď silný,
vždy ochraňuj
přírodu;

SVĚTLO SÍLY

buď odvážný,
buď mlčenlivý,
poslouchej;

SVĚTLO LÁSKY

buď laskavý,
ochotně pomáhej,
žij radostně.

Každé světlo rozvíjí určitou část osobnosti člověka a snaží se vést k cíli woodcraftu – člověku, který

- ctí pevné morální zásady,
- pečuje o své zdraví a tělesnou zdatnost, žije v souladu s přírodou,
- dbá na všestranný rozvoj a hledá poznání,
- je prospěšný svému okolí.

JAK FUNGUJE SYSTÉM SYMBOLICKÝCH ORLÍCH PER – STOU- PÁNÍ NA HORU

Stoupáním na horu rozumíme cestu osobního rozvoje v duchu symbolického příběhu o indiánských dětech, které náčelník vyslal na vysokou horu. O tom, jak vysoko došly, přinášejí děti náčelníkovi důkaz v podobě větvičky stromu či keře. Chlapec, který se vrátí až za soumraku, nepřinese nic – vystoupal až na bezlesý vrchol s úchvatným rozhledem. Důkaz je vidět v jeho zářících očích.

Woodcrafterský výchovný systém využívá touhy dětí i dospělých po ocenění, zejména v kolektivu vrstevníků. To je motivuje k další práci – plnění činů, tj. osobnostnímu růstu, a kladně působí na jejich psychiku a sebeúctu.

Ve Svitku březové kůry – Knize orlích per a mistrovství je odborníky připravena a pravidelně aktualizována více než tisícovka úkolů z téměř stovky nejružnějších oborů lidské činnosti. Činy jsou rozděleny do čtyř oblastí, neboli „světel“, podobně jak je tomu u woodcrafterského zákona.

Z bohaté nabídky si může každý vybrat, co je mu nejbližší nebo co je pro něj nejzajímavější. Ve skupině, například ve kmeni, oddílu či školní družině, se pak členové navzájem inspirují: „Tohle jsem udělal a bylo to ohromně zajímavé, tohle mě nikdy nenapadlo, to chci také zkusit!“ Plnění činů nestojí na soutěživosti – každý, kdo dosáhl stanovených podmínek, má nárok na udělení orlího pera. Ve společnosti, která je zaměřena na výkon, může být takový systém osvobozením.

Za každý splněný čin člověku náleží symbolické orlí pero. Za určitý počet orlích per získává titul lesní moudrosti. Každý má jiné zájmy a vlohy a je tedy pravděpodobné, že si bude vybírat takové činy, které pro něj budou nejsnáze splnitelné. Udělení titulu je však podmíněno plněním činů ze všech čtyř světél – titul je tedy důkazem, že jeho nositel je všestranně šikovný člověk.

Uznávání činů a udílení orlích per a titulů se provádí na slavnostním sněmu kmene. Probírání činů na sněmech je sdílenou radostí z toho, co se každému z nás podařilo, co nás oslovilo, čím jsme byli nadšeni.

Veřejné ocenění dává člověku pocit, že jeho pokrok a růst jsou pro ostatní důležité.

Co je těžké pro čtyřleté dítě, bývá pro sedmileté jednoduché. A co hravě zvládne devatenáctiletý, dá zabrat jedenáctiletému. To woodcrafterská výchova respektuje a člení woodcraftery dle věku na tři skupiny – lóže (ve významu „společensví“) a pro každou z nich upravuje znění anebo podmínky činů.

Lóže Skřítků – do 10 let (korálky – tedy činy pro malé děti – obsahuje knížka *Korálkové činy pro skřítky*)

Malá lóže – přibližně 10 – 16 let (výběr nejoblíbenějších činů obsahuje knížka *Orlí pera a mistrovství pro malé zálesáky a woodcraftery*)

Velká lóže – nad 14 – 16 let (činy obsahuje Svitek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství)

Tituly v Malé a Velké lóži na sebe navazují a i činy mezi Malou a Velkou lóží jsou vzájemně propojitelné, tzn. zadání činů je většinou stejné, pro Malou lóži jsou však jednodušší podmínky. Obtížnost činů je tedy přizpůsobena různým věkovým kategoriím, a to zejména u činů 1. světla (rozvoj tělesné zdatnosti). *Korálkové činy pro skřítky* mají zadání podobné, ale nikoliv totožné, s ohledem na schopnosti a vědomosti malých dětí.

Přechody mezi jednotlivými lóžemi bývají pro děti a mládež významným mezníkem. Tyto přechody od plnění korálkových činů k činům Malé lóže a pak i „vstup do Velké lóže“ je vhodné v kmene provádět nějakým slavnostním způsobem. Pro přechod do starší lóže by měl náčelník zohlednit nejen věk či počet splněných činů (anebo koráleků), ale i morální či sociální „zralost“ daného dítěte/člena kmene. Více se o přechodech do starší lóže můžete dočíst v knize Kmenové zřízení.

Orlí pera

Činy, za jejichž splnění náleží každému symbolické orlí pero, jsou definovány určitými podmínkami, a to ve dvou úrovních – „čin“ a „velký čin“. Činy jsou ve Svitku březové kůry – Knize orlích per a mistrovství rozděleny do čtyř oblastí neboli světel.

Činy 1. světla – Aktivní život v přírodě

Zde najdeme činy zaměřené na vlastní tělo – otužování, pravidelné cvičení, nejrůznější sporty – individuální i kolektivní, turistiku, táboření a aktivity v přírodě. Vše vždy s ohledem na šetrnost vůči přírodě a svému tělu, se snahou o co nejčastější pobyt v ní. Mnohé činy nelze splnit napoprvé, ale je třeba trénovat, mnohé z nich jsou dlouhodobé a je potřeba si vést si záznamy. To vede plnítele k trpělivosti a pečlivosti. Ovlivňuje to i jeho sebeúctu, protože vidí, že prací na sobě pravidelným tréninkem a dlouhodobou snahou lze zvládnout i cíl, který se zpočátku jevil jako nespílitelný. Pro příklad je zde uvedeno několik činů z prvního světla.

Běh na 10 km přírodou: Zaběhni 4× do roka 10 km bez přerušení; start a cíl může být na sportovním hřišti, ale většina tratě musí vést po lesních a polních cestách nebo mimo cesty.

Putování v horách: Zúčastni se 5denního přechodu pohoří, při němž přejdeš 5 vrcholů o výšce nad 1000 m. Vše potřebné nes s sebou a alespoň 3× táboř.

Jízda na kole v terénu: Po 20 týdnů po sobě vyjeď nejméně jednou za týden na kole na výlet, během něhož ujedeš 20 km přírodním terénem nebo po cestách bez asfaltového nebo betonového povrchu.

Kde lze woodcrafterskou výchovu použít

Zde se dočtete, kde všude se dá výchova v duchu lesní moudrosti využít. Třeba najdete netušenou inspiraci právě pro váš kolektiv. Woodcraft se dá použít skoro všude!

System výchovy podle lesní moudrosti je pružný, takže se dá využít v různé míře a v různých formách, v rozmanitých skupinách a organizacích i mimo klasickou organizaci s kmeny nebo oddíly. Program je možno aplikovat

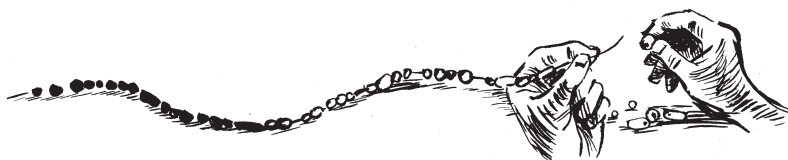
- ve woodcrafterských kmenech, ve skautských, tábornických a turistických oddílech,
- ve školních kroužcích, družinách a na školách v přírodě,
- ve střediscích ekologické výchovy,
- ve střediscích volného času a domech dětí a mládeže,
- na táborech,
- v lesních mateřských školkách a lesních klubech pro nejmenší děti,
- ve společenstvích rodin,
- při práci s rizikovými skupinami dětí a mládeže,
- a všude tam, kde je touha učit se a zkoušet si stále něco nového, co souvisí s šetrným aktivním pobytem v přírodě.

WOODCRAFTERSKÉ KMENY, SKAUTSKÉ, TÁBORNICKÉ A TURISTICKÉ ODDÍLY

Woodcrafterské kmeny, skautské, tábornické aj. oddíly, které se pravidelně celý rok věnují práci s dětmi a mládeží, jsou ideálním místem pro formování povahových vlastností dětí. Náčelník kmene nebo vůdce takové skupinky dětí by se měl od počátku zamýšlet nad tím, jaký by měl kmen být, jaký v něm pohládne duch, k čemu bude směřovat. Tzn. jaký bude kmen za rok, za dva roky, za pět let, jak se lidé v kmeni budou k sobě chovat, co se po nich bude vyžadovat? Co bude tvořit kmen kmenem a co udělá z několika dětí partu lidí, kteří spolu budou chtít vyrůstat, společně něco dělat, objevovat a tvořit, a hlavně společně se radovat a stát při sobě, když bude některý z nich v nesnázích? Tato vzájemná soudržnost odlišuje celoročně fungující kmen od příležitostných kroužků a na náčelníkovi kmene je, aby dal kmeni ducha i motivaci, a dohlížel nad dobrými vztahy mezi dětmi navzájem.

Jak začít pracovat se Svitkem březové kůry

Začít s woodcrafterským programem může každý sám nebo se skupinou lidí, jednoduše okamžitě. Stačí si pořídit některou z příruček zaměřenou na woodcrafterský systém orlích per pro cílovou věkovou kategorii a vybrat si činnosti, které jsou dané skupině nejbližší. Lze uspořádat odpoledne na dětském hřišti s plněním několika korálek nebo činů. Lze se zaměřit na jednu činnost nebo oblast a té se věnovat do hloubky. Anebo vytvořit motivaci pro děti – nejzákladnější třeba založenou na povídce Stoupání na horu – a uskutečnit ji v tábornickém oddíle, se třídním kolektivem, s několika sprátenými rodinami, v kroužku nebo na letním táboře. Výhodné je kontaktovat některou již fungující woodcrafterskou skupinu a navázat s ní spolupráci, což nám umožní lépe pochopit ideu woodcraftu, na níž je systém orlích per navázán.

JAK ČINY PLNIT

Pro všechny věkové kategorie platí při plnění orlích per (korálek) několik pravidel.

Plnění činů by nás mělo v první řadě bavit. Každý si jistě nejdříve vybere to, co je mu blízké, co umí. Ale ve skupině se navzájem inspirujeme, povzbuzujeme a leckdy dokážeme i to, s čím jsme nikdy nepočítali. „Činění“ věcí, které jsme nikdy předtím nedělali, je ohromným dobrodružstvím poznávání. Vlastní udělení orlího pera je jen dokladem, že jsme dosáhli určité úrovně znalostí či dovedností.

Platí zásada férového jednání – orlí pero je třeba splnit přesně podle zadání a doložit jeho splnění. Výrok „to už jsem určitě někdy dokázal, to bych uměl atd.“ nelze brát v potaz.

Již udělená orlí pera zůstávají jejich majiteli jednou provždy. Dané orlí pero lze udělit pouze jednou. Výsledkem splnění orlího pera je vnitřní pocit, že jsem ze sebe vydal nejlepší výkon, jaký jsem mohl, a když se mi to ani tak nepovedlo, mohu na tom pracovat.

Pokud nevím, nebojím se zeptat. Každý čin má svého autora. Je tedy možné mu adresovat dotaz – anebo se zeptat někoho ve svém okolí. Na webu LLM www.woodcraft.cz je on-line rubrika *dotazárna*, v níž lze najít mnoho otázek ohledně jednotlivých orlích per a odpovědí přímo od autorů nebo garantů těchto činů.

Plnění vybraných činů si děti ve věku Malé lóže mohou vyzkoušet prostřednictvím interaktivní webové aplikace Stoupání na horu (www.stoupaninahoru.cz).

JAK ČINY HODNOTIT

Ve všech kmenech, oddílech a jiných skupinách, kde se plní woodcrafterské činy, by měla být ustavena Rada orlích per (ROP). Jejímí členy jsou ti nejzkušenejší členové kmene s dobrým úsudkem. Zasedání ROP se koná většinou před kmenovým sněmem formou přátelského posezení, kde každý, kdo chce sněm požádat o uznání nějakých činů, vysvětlí členům rady, jak činy splnil, dle požadavků činu předloží odpovídající podklady (výrobky, kresby, záznamy, fotografie apod.). Rada posoudí, zda byly činy splněny v souladu se zadáním ve Svitku březové kůry – Knize orlích per a mistrovství.

Pokud si ROP není jistá, zda byl čin splněn v souladu s danými podmínkami, může rozhodnutí o udělení orlího pera postoupit rozhodnutí členům kmene nebo skupiny na slavnostním kmenovém sněmu. Žadatel pak může popsat plnění činu, případně předvést výsledek (například sporný výrobek). Účastníci sněmu pak rozhodnou hlasováním.

Členové LLM si mohou evidovat svá uznaná orlí pera, mistrovství a tituly v elektronickém Registru orlích per. V jiných skupinách doporučujeme vést si evidenci uznaných orlích per, mistrovství a titulů pro jednotlivé členy.

V případě uznávání korálek z Korálkového zápisníku pro skřítky je celý proces jednodušší – je třeba, aby děti chápaly, jakého cíle mají dosáhnout. Jako podklad pro uznání korálek mohou sloužit údaje zaznamenané přímo v zápisníku *Korálkové činy pro skřítky*, případně jiné zápisky, předložené výrobky apod. Uznávající osobou je obvykle rodič nebo vychovatel dětské skupiny. Na tomto dospělém pak leží břímě rozhodování, zdali byly podmínky splněny v dostatečné kvalitě úměrné věku a schopnostem dítěte.

Podrobněji se o zásadách plnění činů píše v knížkách *Svitků březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství*, *Svitků březové kůry pro Malou lóžu*, *Orlí pera a mistrovství pro malé zálesáky a woodcraftery* a *Korálkové činy pro skřítky*.

JAK ORLÍ PERA A TITULY UZNÁVAT

Ten, kdo něco dokázal, si zaslouží, aby mu jeho orlí pero bylo předáno ve slavnostní chvíli. Indiáni udělovali orlí pera také tak – ten, kdo chtěl ve své čelence nosit další orlí pero, musel předstoupit před ostatní a vysvětlit (řečí nebo tancem) jim svůj důvod.

Pro woodcraftery je takovou slavnostní příležitostí sněm. Jedná se o shromáždění všech členů woodcrafterského kmene nebo společenství a přizvaných hostů.

Sněm může mít mnoho podob. Může se konat uvnitř i venku – pro podrobnější návod odkazujeme na knihu Kmenové zřízení.

V nejjednodušší podobě se všichni shromáždí kolem ohně (případně svíček, koná-li se sněm v místnosti). Obřadník sněmu (obvykle tzv. „ohnivec“) oheň v tichosti zapálí a pronese krátké přivítání s citací woodcrafterského zákona.

Během sněmu platí několik jednoduchých pravidel, například:

- Každý může říci, co má na srdci, pokud je mu uděleno slovo.
- Nikdo neruší, neodchází, nejí, nepije, nepovaluje se, nepobíhá.
- Oheň má na starosti pouze obřadník sněmu. Ten také sněm řídí.

Průběh sněmu Ligy lesní moudrosti

sněmovní signál

zapalení ohně třecími dřevy

sněmovní oheň

v kruhu kolem ohně

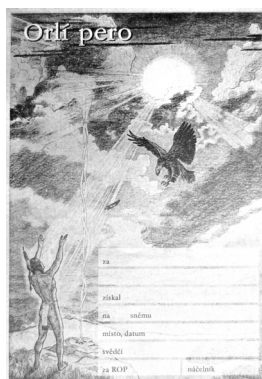
Sněm slouží k projednání důležitých věcí společenství, k udělení orlích per a titulů, ale i k zábavě; je vhodné do programu zařadit píseň nebo krátkou hru, zvláště, jsou-li přítomny děti.

Všechny činy je třeba před sněmem probrat s Radou orlích per, avšak i na sněmu je pak prostor pro bližší dotazy. Povídání o plnění činů, o radostech, dobrodružstvích či těžkostech, které jejich plnění doprovázely, může program sněmu zajímavě obohatit a ostatní zúčastněné navnadit do podobných aktivit.

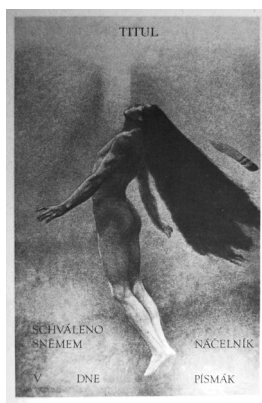
Udílání orlích per řídí náčelník ROP, případně obřadník sněmu. Mělo by se provádět tradiční woodcrafterskou formou: náčelník ROP vyzve sněmující, aby ten, kdo si chce požádat o uznání činu, předstoupil před ostatní. Žadatel pak vyjmenuje činy, které splnil. Po zodpovězení všech dotazů mu udělí náčelník ROP orlí pera ve formě symbolického glejtu a poblahopřeje mu podáním ruky; sněm na znamení uznání vysloví hlasitý souhlas. Žadatel si pak na svou woodcrafterskou šerpu může doplnit odpovídající počet symbolických orlích pírek.

V Lize lesní moudrosti se používá glejt s kresbou z počátků woodcraftu, nicméně kmen si může vytvořit glejty vlastní. Neměly by tam ale chybět údaje uvedené na oficiálním glejtu.

Za určitý počet splněných orlích per má člověk právo na udělení titulu lesní moudrosti. Podmínky řádně zhodnotí ROP. Udělování titulů má také tradiční a ještě slavnostnější formu. Přiznaný titul dokazuje, že jeho nositel je všestranným činorodým člověkem. Vyčerpávajícím způsobem (který lze samozřejmě zjednodušit) je udělování titulů popsáno ve Svitku březové kůry – Knize orlích per a mistrovství a v knize Kmenové zřízení.

V případě malých dětí a korálkových činů je pro mnohé z nich velkým činem už samotné předstoupení před tak velké shromáždění. Proto může obřadník sněmu, případně rodič nebo vychovatel malého žadatele, vyjmenovat uznané korálky namísto malého odvážlivce. Tento šikulka pak nedostává glejt, nýbrž svou šňůrku korálků, kde přibyly nové udělené korálky. Korálkové činy umožňují získání celé řady postupných titulů Lóže skřítků, proto je možné na téměř každém sněmu udělit některému z dětí i titul. V zápisníku *Korálkové činy pro skřítky* najdete samolepky pro jednotlivé tituly, které si dítě může po získání titulu vyplnit a nalepit na příslušnou stránku.

Sněm končí závěrečným proslovem obřadníka sněmu, vhodnou písní, uhašením ohně a tichým opuštěním sněmoviště.

Woodcrafterský rok

Mnohé z činů uvedených ve Svitku březové kůry – Knize orlích per a mistrovství jsou nastaveny tak, že je lze splnit okamžitě během jednoho odpoledne nebo jedné víkendové akce, mnohé z nich však vyžadují dlouhodobé plnění nebo dlouhodobou přípravu. Při činnosti woodcrafterského kmene či jiné skupiny je ideální, pokud náčelník připravuje program tak, aby si členové střádali dílčí výsledky postupně v rámci celoročních aktivit, někdy i několik let (např. nachozené kilometry v přírodě (1E3), počet kilometrů na běžkách (1N3), táboření v zimě (1R4) a další). Při přípravě celoročního programu by měly být zahrnuty činnosti pokrývající rovnoměrně všechna čtyři světla.

Pro inspiraci uvádíme příklady činů, které lze plnit v průběhu roku. Samozřejmě však závisí na zaměření kmene a zájmech jednotlivých členů. Přesné znění a podmínky činů jsou uvedeny ve Svitku březové kůry – Knize orlích per a mistrovství.

ZIMA	
LEDEN	1N5 Táboření s lyžemi – Ujeď na jednom výletu 50 km na běžkách, nejméně s jedním přespaním v přírodě.
	1N3 Kilometry na běžkách – Najezdi na běžkách celkem 600 km.
	2A4 Souhvězdí – Rozpoznej a pojmenuj na obloze 12 souhvězdí.
	2L1 Jehličnany – Urči v přírodě 6 našich jehličnanů.
	3Q4 Sněhové stavby – Postav ve dvojici iglú pro 2 osoby a přespěte v něm jednu noc.
	3R10 Oheň pomocí slunce – Rozdělej oheň pomocí čočky vyrobené z ledu.
	4P3 Ošetření zlomenin – Prokaž znalost a předved'

ÚNOR	1E7 Chůze na sněžnicích – Ujdi na sněžnicích v hlubokém sněhu v 1 dni 15 km.
	1D1 Bruslení na ledě na 100 m na čas.
	2Q2 Pozorování ptáků – Pozoruj v přírodě 25 zástupců našich ptáků.
	2S3 Určování stop – Urči v přírodě a zakresli 6 stop různých savců nebo ptáků.
	3I1 Proutěný košík – Upleť košík o průměru dna alespoň 10 cm.
	3K5 Historické modely – Vytvoř ve vhodném měřítku věrný model nějakého historického objektu (hrad, tvrz, most, věž, vodní mlýn apod.).
	4F12 Organizace kulturní akce – Zorganizuj jako člen týmu výstavu fotografií, obrazů, koncert či jinou kulturní akci.
JARO	
BŘEZEN	1F1 Jízda na kole v terénu – Vyjeď po dobu 20 týdnů za sebou 1× týdně na kole na výlet terénem (min. 20 km).
	1E3 Nachozené kilometry v přírodě – celkem 1500 km.
	2L4 Dřeviny v zimě – Urči v přírodě 10 listnatých stromů nebo keřů podle pupenů, kůry nebo tvaru koruny.
	2Q3 Hlasy ptáků – Urči podle hlasu 12 druhů našich ptáků.
	3DD3 Proutková postel – Vytvoř proutkovou postel 60 cm širokou z nejméně 70 prutů.
	3U3 Šití tábornických pomůcek – Ušij obal na kotlík, na kytařku nebo na lyže, tropiko nebo ledvinový pás, několik pytlíků na drobnosti apod.
	4C4 Zelenina – Vypěstuj zeleninu (a později sklíď v množství nejméně 3 kg) – rajčata, hrách, cibuli, mrkev apod.
	4E5 Vytvoř ptačí budku , zavěš ji tak, aby se v ní uhníždili ptáci.

DUBEN	1F7 Kilometry na kole – Výlet delší než 20 km, lze započítat do celkového požadovaného počtu 2000 km.
	1L Laso a bič – Předveď různé dovednosti.
	2O3 Pozorování obojživelníků – Sleduj v přírodě vývoj 1 druhu od vajíčka až po dospělé, veď si záznamy.
	2F3 Odhad výšek – Bez měřidel odhadni výšku 5 vysokých stromů a 5 staveb (věže, výškové budovy, mosty apod.).
	3BB8 Lidové sváteční výrobky – Vyroba 4 kraslice podle lidového vzoru, pokaždé jinou technikou .
	3R2 Oheň třením dřev – Vyroba soupravu na rozdělání ohně třením dřev a rozdělej s ní oheň.
	4G6 Pečení z kynutého těsta – Upeč mazanec z ½ kg mouky.
	4B3 Poutní místa – Navštiv některé z poutních míst a napiš o tom zprávu.
KVĚTEN	1R2 Širáky – Přespi celkem 50 nocí v přírodě pod širákem.
	1W5 Setonův běh – Zaběhni upravený člunkový běh v daném limitu.
	2Q1 Určování ptáků – Urči 30 druhů našich ptáků.
	2R5 Pobytové stopy – Najdi v přírodě a urči 6 druhů různých požerků, prokaž znalost základních charakteristik trusu savců/ptáků.
	3B4 Tyče na týpí – Zpracuj 14 tyčí (6 m dlouhých).
	3E3 Indiánské oblečení z látky – Ušij indiánské šaty nebo košili z látky.
	4E3 Ochranářské brigády – Odpracuj na brigádách ve prospěch ochrany přírody celkem 40 h (lze po částech).
	4A1 Bylinkové čaje – Prokaž, že znáš 10 rostlin používaných k přípravě čajů, 5 druhů čajů připrav.

LÉTO

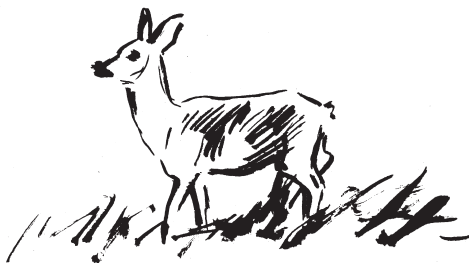
ČERVEN	1M1 Šípy ve vzduchu – Střílejí šípy tak rychle za sebou, aby najednou byly ve vzduchu 3 šípy současně.
	1F3 Jízda zručnosti na kole – Projed' slalom 10 kuželek, přejeď „houpačku“ z prkna 4 m dlouhého 15 cm širokého, ujeď 10 m pouze po zadním kole apod.
	2K1 Volně rostoucí byliny – Urči 40 zástupců.
	2M4 Denní motýli – Urči 15 zástupců.
	3DD4 Lakroska – Vyrob 2 stylové funkční dřevěné lakrosky, každá musí vydržet nejméně 3 zápasy.
	3E2 Mokasíny – Vyrob pár kožených mokasínů dle indiánského střihu.
	4C11 Sklizeň sena – Ručně sklid' a ulož seno z 5 arů.
	4I6 Budování studánky – Sám uprav a zastřeš studánku a uprav pěkně přístup a okolí.
ČERVENEC	1A3 Dvanáctiminutový běh – Uběhni za 12 min požadovanou vzdálenost.
	1R3 Táboření ve stylovém stanu – Táboř celkem 100 nocí nejméně ve dvou různých stylových přístřešcích (týpí, zálesácky šeltr apod.).
	2A2 Hvězdy a vesmírné objekty – Ukaž na obloze a pojmenuj 12 hvězd a 3 planety.
	2K4 Trávy – Urči 15 zástupců.
	3AA3 Vyřezávání lžíce, nádoby – Vyřež a vydlabej lžíci a vidličku nebo naběračku nebo hrnek/korbel s uchem.
	3DD Zálesácké lůžko – Vyrob zálesácké lůžko a přespi na něm, přírodní materiál si sám obstaraj.
	4I2 Táborové hygienické stavby – Vyber vhodné místo a vybuduj latrínu nebo odpadovou jámu nebo umývárnu na táboře.
	4E4 Táborová naučná stezka – Vytvoř (např. na táboře) naučnou stezku o délce 2 km s 15 označenými zastávkami s vysvětlujícím textem.

SRPEN	1E1 Vícedenní putování – Ujdi na jednom putování 150 km. Každou noc táboř, věci si nes všechny s sebou.
	1V8 Vodácké putování – Účastní se akce, na které pádlujete 130 km, vše potřebné si vez s sebou, přespávej venku.
	2J2 Mechorosty – Urči 5 zástupců mechorostů.
	2V2 Archeologické lokality – Navštiv 3 lokality, každou z jiné kultury, a vyprávěj o těchto kulturách a lokalitách skupině osob 30 minut.
	3P4 Obývání pravěké chýše – Obývej po dobu 1 týdne pravěkou chýší a co nejvíc přitom napodob pravěký způsob života.
	3F5 Výpal keramiky v přírodě – Vyroba 4 výrobky a vypal je v přírodě tak, aby jich zůstala aspoň polovina.
	4J7 Vaření vody na čas – Uvař na ohni sám 1 litr vody v nezakryté nádobě do limitu 14 minut, k dispozici máš jen nerozštípané poleno, sekyru, zápalky, nádobu.
	4G11 Sběr plodů – Sám nasbírej v přírodě 3 druhy divoce rostoucích plodů, od každého 1,5 litru za syrova, a zpracuje je na kompot nebo džem, k tomu 3 kg hub, ty částečně nalož a částečně nasuš.
PODZIM	
ZÁŘÍ	1K1 Hra v družstvu – Pravidelně choď 1 rok 1× týdně na trénink družstva v kolektivním sportu a odehraj za toto družstvo 10 soutěžních utkání.
	1I7 Slaňování – Slaňuj 20 m svislou stěnu s převisem.
	2L5 Urči podle plodů 20 zástupců našich dřevin.
	2R1 Naši savci – Urči 15 zástupců.
	2D3 Hradý a zámky – Navštiv a prokaž znalost historie 10 hradů nebo 10 zámků nebo 10 církevních objektů.
	3BB3 Akvarel – Namaluj živočicha, rostlinu, portrét nebo postavu člověka, krajinku apod.
	4A3 Přírodní suroviny v domácnosti – Prokaž znalost 6 rostlin používaných v domácnosti jako součást čistících prostředků, odpuzovače hmyzu, vonné směsi apod.
	4C5 Sklizeň ovoce – Sklid 80 kg ovoce nejméně 3 druhů (lze po částech).

ŘÍJEN	1P4 Pravidelné cvičení – Cvič každý den 15 min po dobu 1 roku, vynechat můžeš max. 30 dní.
	1E3 Nachozené kilometry v přírodě – celkem 1500 km.
	2S6 Sběrka stop – Udělej v přírodě sádrové odlitky stop 5 živočichů a sestav do sbírky.
	2U5 Malá ekologie – Uveď 5 příkladů tzv. malé (domácí) ekologie, sám se podle nich chovej po dobu min. 6 měsíců.
	3DD5 Lovcova lampička – Vytvoř z přírodního materiálu lovcovu lampičku, olej a knot můžeš koupit, lampa musí vydržet hořet 1 hodinu.
	3O1 Drobné kožené výrobky – Vytvoř z kůže pouzdro na nůž, obal na sekyru apod.
	4J5 Vaření bez nádob – Sám uvař bez hrnců aj. nádob či alobalu dobré jídlo složené z masa, zeleniny a přílohy.
	4C5 Sklizeň ovoce – Sklid 80 kg ovoce nejméně 3 druhů (lze po částech).
LISTOPAD	1Q5 Plavecké styly – Uprav správným stylem 50 m prsa, 50 m znak a 50 m kraul.
	1Q9 Plavání pod vodou – Uprav pod vodou 25 m.
	2L6 Otisky listů – Udělej sadu otisků listů 15 druhů stromů nebo keřů.
	2M2 Sběrka ulit – Nasbírej ulity či lastury 20 druhů měkkýšů a sestav je do sbírky.
	3F2 Keramické nádoby – Páskovou (tj. válečkovou) technikou zhotov 2 nádoby vysoké nejméně 10 cm, spoje pečlivě zahlaď.
	3H2 Rozety – Vyšij korálky 2 rozety o průměru nejméně 4 cm.
	4E7 Ptačí krmítka – Vytvoř 10 ks závěsných krmítek (3 různé typy) a zavěs je tak, aby je navštěvovali ptáci.
	4N4 Přemáhání slabosti – Po dobu 3 měsíců bez přerušování přemáhej svoji velkou slabost (nemusíš uvést, co to je, potvrd čestným slovem).

ZIMA

PROSINEC	1H3 Hod míčem na koš – ze vzdálenosti 6 m se z 10 pokusů tref 4× až 13× (dle věku a pohlaví).
	1W3 Šplh na laně do výšky 4,5 m 1× nebo 2× (dle věku a pohlaví).
	2B1 Domluva s cizinci – Proved' cizince po městě a podej jim půlhodinový výklad v cizím jazyce.
	2S1 Kresby rostlin a živočichů – Zhotov dokumentační kresby 10 rostlin a 10 živočichů a označ je.
	3BB8 Lidové sváteční výrobky – Vyrobn' jesličky, vánoční lidové ozdoby z přírodního materiálu nebo 20 perníků dle lidového vzoru.
	3CC10 Vyprávění příběhu – Vyprávěj při různých příležitostech skupině osob 3 pověsti, legendy, příběhy o zvířatech nebo o přírodě, národní nebo indiánské pohádky apod. o celkové délce 60 minut.
	4F3 Zábavný program – Vymysli a zorganizuj vánoční besídku o délce 2 hodin.
4H3 Pomoc potřebným – Zajišťuj celkem ve 30 dnech (nemusí být za sebou) bezplatně potřebnou pomoc starému či nemocnému člověku (nákupy, odhrabávání sněhu, případně úklid apod.)	

Woodcraft pro další století

Snad v každé době se hovoří o tom, že věci nejsou takové, jaké by měly být, jaké bývaly. Nejinak je tomu i dnes, kdy jsme konfrontováni s takovým množstvím negativních skutečností, že nás to často vede k pocitu rezignace: „Co já s tím vším mohu dělat?“ Změna klimatu, nevléčitelná nemoc mého blízkého, existenční potíže, kyberšikana, narůstající stres a další.

Většina z nás má možnost ovlivňovat svůj život i své okolí více než kdy jindy v historii. Na všech úrovních společnosti tedy existuje a stále vzniká mnoho aktivit, které vedou ke kvalitnějšímu životu uvnitř i navenek. Pokud ve společnosti nepřevažují, neznamená to, že je třeba se jich vzdávat. Ba naopak, je potřeba je rozšiřovat, podporovat a rozvíjet.

Ať už jde o aktivitu za podporu používání více kol ve městech, snahu o rekonstrukci státu, práci pár dobrovolníků pro dětský domov nebo vytváření náplně volného času dětí. Vždy to má smysl – i kdyby taková věc proměnila život jen jedinému člověku.

O takovou pozitivní cestu se již více než sto let snaží i hnutí lesní moudrosti. Je jedním z mnoha hnutí, kterým jde o práci na sobě – a následně i o práci pro druhé. Woodcraft nevyhovuje všem, ale je pro mnohé. Hledajícím nabízí alternativu, dětem zábavný a podnětný program, upracovaným odpočinek, dospívajícím hloubku, studentům možnost realizace a všem bez rozdílu čistou radost a sílu tak, jak jsem je měl možnost zažít a poznat sám.

Woodcraft během stovky let své existence ovlivnil řadu lidí, jejich životní postoje a vykonané skutky pak v mnohých případech měly a mají dopad na celou společnost. Řada českých ekologů-přírodovědců, pedagogů, vědců nebo lékařů dokázala sladit svou profesní činnost založenou na vědecké a technické racionalitě s romantikou woodcraftu a s duchovními a kulturními myšlenkami vyzdvihující hodnotu výchovy jednotlivce prostřednictvím přímé zkušenosti s přírodou. Některé z nich zná společnost jménem, u mnohých z nich zná společnost pouze výsledek jejich práce.

K nejvýznamnějším osobnostem, které se hlásily či hlásí k woodcraftu, patří například Bedřich Moldan – někdejší ministr životního prostředí, Ladislav Vodák – jeden ze zakladatelů NP Šumava a člověk, který zahájil reintrodukcii rysů na Šumavě, Jan Jelínek – světově uznávaný antropolog a zakladatel brněnského

---

Pavilonu Anthropos, Jiří Pacl – dlouholetý člen vědecké rady TANAP. Řada dalších woodcrafterů působí ve funkcích vedoucích kateder na univerzitách, primářů lékařských oddělení, členů zastupitelstev obcí. A vedle společensky významných osobností je zde velké množství výborných učitelů, inženýrů, vědeckých pracovníků, lékařů a také řemeslníků a mnoha obyčejných lidí, na jejichž práci se dá spolehnout.

Woodcraft tedy zdaleka není jen hraní si na indiány nebo závod o počet splněných orlích per. Je to zejména životní cesta, která vede člověka k vyšším morálním cílům. Je to cesta, která dává naději, že naši potomci budou žít ve světě, kde se lidé budou chovat slušně k sobě navzájem i šetrně k přírodě, kde zdravý rozum a dobré srdce budou mít větší sílu než peníze a touha po moci.

Literatura

LITERATURA VYUŽITELNÁ PRO WOODCRAFTERSKOU ČINNOST

- ČERVINKOVI J. A H., TINTĚRA L.: *Výpravy do pravěku*, Edice tábor 16, Mravenec, Brno, 2011.
- KUBÁT V., LUNEROVÁ K., LEHKÁ A., KUPKOVÁ M. A KOL.: *Korálkové činy pro skřítky*, Liga lesní moudrosti, Praha, 2014.
- MACEK J. A KOL.: *Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství*, Liga lesní moudrosti, Praha, 2013.
- MACEK J. A KOL.: *Svítek březové kůry pro Malou lóži*, Liga lesní moudrosti, Praha, 2012.
- MACEK J. A KOL.: *Táboříme v týpí*, Václav Vávra, Praha, 2012.
- MACEK J. , LUNEROVÁ K. A KOL.: *Orlí pera a mistrovství pro malé zálesáky a woodcraftery*, Liga lesní moudrosti, Praha, 2012.
- MAKÁSEK I.: *V zemi zeleného rákosí*, NIKA, 1996.
- NEVRLÝ M.: *Chvály zadní země*, Vestri, 2002.
- NEVRLÝ M.: *Nejkrásnější sbírka*, Vestri, 2001.
- PORSCH J. A KOL.: *Kmenové zřízení*, Liga lesní moudrosti, Praha, 2011.
- SEIFERT M.: *Přírodou a životem k čistému lidství*, Praha, 1920.
- SEIFERT M.: *Rok v přírodě*, Les, Praha, 1929.
- SETON E. T.: *Dva divoši*, Albatros, Praha, 1971.
- SETON E. T.: *Kniha lesní moudrosti*, Olympia, Praha, 1991.
- SETON E. T.: *Rolf zálesák*, Mladá fronta, Praha, 1973.
- SETON E. T.: *Stoupání na horu*, Petrkov, 2013.
- VOSÁTKA M.: *Toulky přírodou*, Mladá fronta, Praha, 1982.
- VOSÁTKA M.: *Chráníme přírodu*, Mladá fronta, Praha, 1979.
- VOSÁTKA M.: *Encyklopedie táborníka*, Mladá fronta, Praha, 1971.
- ZAPLETAL M.: *Stezka odvahy*, Severočeské nakladatelství, 1982.
- ZAPLETAL M.: *Výpravy za dobrodružstvím*, Knižní klub, 2009.
- ZAPLETAL M.: *Rok malých dobrodružství*, Knižní klub, 2008.

POUŽITÁ LITERATURA

- DANĚK M.: *Dobrodružství 2013 – Projekt prevence kriminality u dětí a mládeže vyžadující zvýšenou pozornost*. HORIZONT, o. s. a Město Blansko, 2013.
- JEHLIČKA P.: *Ve stopách severoamerických indiánů: Kořeny českého environmentalismu ve woodcraftu*, Odkaz Černého vlka, sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození E. T. Setona, Praha 17. listopadu 2010, Avalon, 2010.
- KLIMÁNEK M., KOŽÍŠEK F.: *Kniha o woodcraftu*, Biblioteczka Walden, 1995.
- KOŽÍŠEK F.: *Smysl woodcraftu – osobní reflexe po 20 letech*, Odkaz Černého vlka, sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození E. T. Setona, Praha 17. listopadu 2010, Avalon, 2010.
- KUPKA M. A KOL.: *Odkaz Černého vlka*, sborník referátů ze semináře ke 150. výročí narození E. T. Setona, Praha 17. listopadu 2010, Avalon, 2010.
- MACEK J., VILHELM P. A KOL.: *Svítek březové kůry – Kniha orlích per*, 2. upravené vydání, Liga lesní moudrosti, 2003.
- PECHA L.: *Woodcraft, lesní moudrost a lesní bratrstvo*, Votobia Olomouc, 1999.
- PORSCH J. A KOL.: *Kmenové zřízení*, Liga lesní moudrosti, 2011.
- SETON E. T.: *Kniha lesní moudrosti*, Olympia, Praha, 1970.

Jak pracovat s knihou SVITEK BŘEZOVÉ KŮRY

Výchova v duchu woodcraftu

Metodická příručka určená náčelníkům kmenů, vedoucím dětských a mládežnických oddílů aj. skupin, vychovatelům i rodičům. Zahrnuje principy používané při práci s knihami *Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství, Orlí pera a mistrovství pro malé zálesáky a woodcraftery* a *Korálkové činy pro skřítky*.
1. vydání, Liga lesní moudrosti 2014

Samostatná příloha ke 3. vydání knihy
Svítek březové kůry – Kniha orlích per a mistrovství
(vydala Liga lesní moudrosti, 2014)

Autoři: Kamila Lunerová, Josef Porsch, Martin Čapek, Vlastimil Kubát, Pavel Spálený a kol.

Copyright: © Liga lesní moudrosti, Praha 2014

Ilustrace: © Tereza Macková

Fotografie: © Tomáš Koubek, Jiří Macek

Grafická úprava, sazba: © Tomáš Macek

Vydala Liga lesní moudrosti

Senovážné nám. 24

110 00 Praha 1

Vytiskla tiskárna RETISK

ISBN 978-80-904567-3-0

Vydáno v rámci projektu OPVK Činy mluví aneb cesta k zodpovědnosti – odpovědnost za sebe sama i za druhé skrze prostředí neformální výchovy.

Č. projektu: CZ.1.07/1.2.00/27.0056

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ